

4. Перехрест Р. Ю. Поняття пенсії у праві соціального забезпечення : Наукові записки, том 38. – К., 2005. – 61-66 с. URL :<http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/8050?show=full>

5. Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне забезпечення» URL : <https://zakon.rada.gov.ua/go/1058-15>

Щербінін М. Ю., здобувач вищої освіти 1 курсу, група ЦГЮ-201
Науковий керівник – **Нітченко А. Г.**, к.і.н., доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м.Чернігів, Україна)

ПРИЗНАЧЕННЯ ПРАВА В СУСПІЛЬСТВІ

Роль права в житті суспільства важко переоцінити, оскільки право є головним регулятором за допомогою якого держава здійснює свій вплив на суспільні відносини.

Є різні прояви призначення права, зокрема, соціальне та функціональне. Соціальне і функціональне призначення права проявляються в його функціях. Функції права є відображенням основних напрямків впливу права на відносини в суспільстві та на поведінку людей. Соціальне призначення права вбачається в тому, що право в першу чергу впливає на різноманітні сфери життя суспільства, такі як економіка, політика, духовні відносини тощо. Це у свою чергу означає, що право виконує загальносоціальні функції. Функціональне призначення проявляється в тому, що право виступає як регулятор суспільних відносин, виконуючи при цьому, окрім загально-соціальних, також спеціально(власне)-юридичні функції.

Виходячи із зазначеного, необхідно вказати, що розподілу функцій права на загальносоціальні та спеціально(власне)-юридичні дотримується більшість науковців. Цю тезу, підтримують В. І. Кунченко-Харченко, В. Г. Печерський та Ю. Ю. Трубін. Вони зазначають, що є автори, котрі класифікують функції права за іншими критеріями [1]. Зокрема, О. В. Зайчук і Н. М. Оніщенко виділяють п'ять функцій права, що утворюють систему: міжгалузеві, загальноправові, галузеві, правові інститути та норми права [2, с. 320]. Що ж до розподілу на загальносоціальні та спеціально-юридичні, то вчені порізно їх виділяють. Так, О. Ф. Скакун до загальносоціальних функцій відносить інформаційну, виховну та орієнтаційну [3, с. 225-226]. В той же час, Г. О. Саміло, окрім вказаних виділяє інтегративну, соціалізаційну, соціального контролю та культурно-історичну функції [4, с. 139]. Варто також зазначити класифікацію М. С. Кельмана та О. Г. Мурашина, які крім інформаційної та виховної функцій, виділяють також гуманістичну, організаторсько-управлінську, оціночну-гносеологічну та загальносоціальні функції [5, с. 290]. Або ж, можна навести, як приклад, класифікацію К. Г. Волинка, який поділяє їх на економічну, політичну, культурну, виховну, оціночну, інформаційну, ціннісно-орієнтаційну [6, с. 101].

Як бачимо, науковці різняться у поглядах на класифікацію загально-соціальних функцій. Це може бути пов'язано з різним баченням авторами категорії «права» і відповідно його похідних або з тим, що визначити повний перелік цих функцій на даному етапі розуміння категорії «права» не є можливим. Що ж до спеціально-юридичних функцій, то тут спостерігається більша єдність. Більшість авторів розподіляє їх на регулятивну та охоронну функції. Регулятивною є та функція, яка, за твердженням О. Ф Скакуна, упорядковує суспільні відносини, визначає правила поведінки суб'єктів права та наділяє

правами та обов'язками [3, с. 226]. Вона в свою чергу розподіляється на регулятивно-статичну та регулятивно-динамічну:

- регулятивно-статична функція упорядковує суспільні відносини шляхом закріплення в нормах права вже існуючих, сталих відносин, тим самим, гарантуючи їх недоторканість [7, с. 127];
- регулятивно-динамічна функція забезпечує нормальний динамічний розвиток тих відносин, які є суспільно корисними, та стимулює до розвитку, ті відносини, які вже існують [6, с. 101-102].

Охоронна функція права пов'язана з тим, що право охороняє суспільні відносини. Як слушно зазначає К. Г. Волинка, ця функція забезпечує нормальне здійснення регулятивно-статичної та регулятивно-динамічної функцій. Вона, на думку Г. О. Саміло проявляється у:

- правових заборонах дій, що є протиправними;
- встановленні юридичних санкцій, за протиправні діяння;
- застосуванні цих санкцій до особи яка вчинила правопорушення [4, с. 140].

Доречним буде навести тезу С. Д. Гусарева та О. Д. Тихомирова, про те, що поділ функцій на регулятивну та охоронну є доволі умовним, тому що між регуляцією та охороною суспільних відносин не існує чіткої межі, тому що обидві ці функції втілюють головне призначення права, впорядковуючи відносини у суспільстві, для забезпечення в ньому порядку та стабільності [4, с. 128].

Варто також зауважити, що деякі вчені, поряд з охоронною і регулятивною, також виділяють стимулюючу, захисну, оперативної дії, обмежувальну, компенсаційну функції тощо.

Отже, підсумовуючи вищевикладене доходимо висновку, що призначення права полягає в позитивному реагуванні на потреби суспільного розвитку. Позитивне реагування забезпечується основними функціями права, що упорядковують суспільне життя, забезпечують стабільність та стійкість суспільних відносин.

Список використаних джерел

1. Кунченко-Харченко В.І., Печерський В.Г., Трубін Ю.Ю.: навч. пос. К.: Кондор, 2011. 474 с. URL: https://pidru4niki.com/13500804/pravo/funktsiyi_prava (дата звернення: 20.03.21)
2. Теорія держави і права. Академічний курс: підручник / За ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. 2-е вид., перероб. і допов. К.: Юрінком Інтер, 2008. 688 с.
3. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: підручник / пер. з рос. Харків: Консум, 2001. 656 с.
4. Саміло Г.О. Теорія держави і права: навч. посіб. Запоріжжя: Просвіта, 2010. 348 с.
5. Кельман М. С., Мурашин О. Г. Загальна теорія держави та права: підручник. К.: Кондор, 2005. 477 с.
6. Волинка К. Г. Теорія держави і права: навч. посіб. К.: МАУП, 2003. 240 с.
7. Теорія держави та права : навч. посіб. / Є.В. Білозьоров, В.П. Власенко, О.Б.Горова, А.М.Завальний, Н.В.Заяць та ін.; за заг. ред. С.Д. Гусарева, О.Д. Тихомирова. К.: НАВС, Освіта України, 2017. 320 с.